

Poznámky oponenta k praktické diplomové práci Viléma Nováka Návštěva u pana Gucciho na téma „Imerzivní virtuální realita“ s podtitulem „Nelineární proud animací“.

Je trochu paradoxní psát o diplomové práci, která se z části zabývá časoprostorovým modelem, v němž je účastník nucen se za pomoci přilby ponořit do umělého světa virtuální reality v první osobě, když ji znám jenom z vyprávění. Je to evidentně zcela jiná zkušenost, kde na jednom konci tušíme „příběh a vyprávění, vztahující se k minulosti“ a na druhém „hru a její ovládání v přítomnosti“. Instalace Viléma Nováka si je vtipně vědoma všech těchto charakteristik vyprávěcích modelů a nenásilným způsobem je zajímavě kombinuje (např. bytostně imerzivní ich-forma simulace VR je v rámci „velkého příběhu“ celé instalace vlastně nasazením si hlavy třetí osoby – ve smyslu vyprávění – pana Gucciho).

Již desítky let jsou počítače schopny řešit úkoly spojené s vyššími intelektuálními procesy, charakteristickými pro lidi, jako je schopnost úsudku, odkryvání významu, zevšeobecnění, nebo učení z nabytých zkušeností. Zjednodušeně díky Turingovi a umělé inteligenci jsou počítače schopny řešit problémy, které nejsou matematicky formulované. V instalaci Viléma Nováka se tak v prázdném prostoru galerie můžeme potkat v první fázi se simulací „rogeriánského“ psychoterapeuta: systému schopného s vámi komunikovat na základě slovních vstupů (v našem případě přes klávesnici). Udržení takové konverzace vyžaduje po systému schopnost rozboru jazykové věty k hledání klíčových slov, podle kterých je provedena adekvátní odpověď díky syntaktickému jazykovému analyzátoru a tzv. „imitační hře“, kterou pro svůj program Eliza vyvíjel Weizenbaumem na MITu během sedmdesátých let.

Tento psychoterapeutický přístup k návštěvníkům galerií je v Novákově instalaci podtrhnut Gucciho slovníkovou specializací na trh s uměním. (Víte tak, co je bio-art a co už ne. V téhle imitaci vědění o artu je podezřele přesvědčivější než my.) Neumím teď z vyprávění uspokojivě odhadnout události, nastanuvší při dání se modelu do pohybu. Terapeutická instalace je samozřejmě odvislá od stavu pacienta, který snad, bude-li příliš zmaten, v Gucciho virtuální realitě nakonec najde přesvědčení, že „každé smetiště má svůj řád“.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě s klasifikací „A“.

Filip Cenek, 9. května 2009, Brno

